

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr. a treia-oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În România:

la dnul Carol Schuler în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

+ Generalul Traian Doda.

Jelim cu toții și pretutindeni. Pentru-că toți l-am venerat, pentru-că vestea despre moartea lui va fi pătruns peste toate plaiurile de Români populate.

El a fost nu numai un viteaz al armatei împărătești, un general, care în campania austro-italiană dela 1859, și în cea austro-germană dela 1866 a jucat rol important, dar a fost și un mare Român.

Petrecând cu ochii faptele vieții sale, admirațiunea noastră pentru Traian Doda începe cu anul 1848, când și-a dovedit vitejia, luptând cu credință pentru tron și patrie, ear' când își depuse sabia, începe o luptă și mai mare pentru noi: lupta pentru naționalitate. Face parte dintre Români, cari credeau la început, că e posibilă în Dieta maghiară o luptă dreaptă, pe față și constituțională. În fruntea bravilor sei alegători stă cu acest gând până la 1887. Atunci își întoarce însă fața dela Budapesta, sevrind un act politic, prin care urcă culmea mării sale.

Epistola, pe care a adresat-o preșidentului Dietei maghiare după-ce numai în cercul Caransebeșului, Români au isbit la alegeri, este o podoabă a actelor politice sevrșite de Români. S'a publicat în „Tribuna” dela 2/14 Octombrie 1887 și are următorul cuprins:

* Onorabile Domnule Președinte!

„Poporul român, întocmai ca și celelalte popoare de sub Coroana Sfântului Stefan, cu deplină bucurie și încredere a salutat restabilirea statului constituțional în Ungaria. Dar inteligența de spirit național a acestui popor curând a trebuit să facă înfrățitoarea experiență, că așteptările sale la o viață liberă și constituțională erau pe amăgire basate. Politica de stat tot mai pe față urmează o direcțiune, ce deja până acum adânc vatămă interesele naționale ale acestui popor, ear' în ultimele sale consecuențe amenință a face chiar imposibilă viața și desvoltarea lui națională în Ungaria. De altă parte puterea de stat utilizează formele constituționale într'un mod, prin care drepturile și garanțiile constituționale devin tot atâtea mijloace artificiale de opresiune contra legitimității naționale ale acestui popor. În consecința acestor legi și a atinsei deprinderi constituționale, poporul român dela începutul noiei ere în nici o Dietă nu s'a bucurat de o reprezentare corectă a intereselor naționale și însemnătății sale politice, și această disproporțiune dela un period legislativ la altul a devenit tot mai simțită și mai drastică. În asemenea împrejurări nici vorbă putea să fie de o luptă serioasă, legală și constituțională pentru realizarea legitimei aspirațiuni naționale, ba chiar și defensivă în contra politice de stat agresive — a ajuns imposibilitate.

„În fața acestei artificioase nulificațiuni a poporului român, după-ce conferența română națională, întrunită în Sibiu la 1881, silită a fost a lua în seamă această apăsătoare situațiune și a-i da expresiune publică, decretând pasivitatea politică a Românilor transilvăneni, pe când alegătorii români din părțile Ungariei proprii la dieta din urmă trebuiau să se mulțumească numai cu trei reprezentanți naționali. Dar modul aplicat de guvern în conducerea alegerilor, cel puțin față cu poporul român și-a ajuns punctul culminantului cu ocaziunea alegerilor făcute pentru prezenta dietă. Ne aflăm astăzi în fața aceluia însemnat fapt politic, că poporul cel în a doua linie mai însemnat în Ungaria, cu aproape trei milioane, acel popor, care în butul artificioasei împărțiri a cercurilor electorale, tot încă constituie în circa 70—75 de cercuri marea majoritate, de nu chiar totalitatea locuitorilor, la ultimele alegeri singur numai într'un cerc a fost în stare a se valida. Este acest cerc cercul Caransebeșului, și pe mine a căzut onoarea de a-l reprezenta. În urma expulselor anormale relațiuni mă afl și eu însumi în situațiune abnormă. Eu aș fi în dietă unicul și singurul reprezentant național al întregului popor român și asupra mea ar apăsa datoria de a valida singur singurel față cu 423 de deputați dietali afind vătămăte și și mai se-

rios amenințate interese naționale ale aproape trei milioane de cetățeni. Această sarcină atât de mult întrece modestele mele puteri, încât nu mă pot familiarisa nici măcar cu ideea ei. De altă parte ar fi o tradare a acelei națiuni, pentru care pururea gata sunt a muri, dacă eu, prin renunțul la mandatul meu, însumi aș lăsa pradă și acest unic cerc național al poporului român.

„În această situațiune aflându-mă, regret, că nu pot prezenta dietei credenționalul meu, și constrins mă simt a te ruga cu toată stima, Domnule președinte, să binevești a aduce la cunoștiința onorabilei case reprezentative că eu:

„Nu particip la deliberațiunile Casei, nici la mandatul meu nu renunț.

„Când fac această declarațiune nu-mi pot ascunde convicțiunea, că ori-care singur deputat dietal de naționalitate maghiară și înzestrat cu simț național, în pozițiune asemenea cu a mea, tot asemenea ar fi urmat dacă ar fi voit să corăspundă datoriei sale morale, care mai presus este decât datorințele prescrise de lege.

„Firește, casa reprezentanților terii va decide în cauză conform normelor abia usitate în alte țeri constituționale; norme ce legislațiunea tocmăi cu privire la nesănătoasele relațiuni politice în statul nostru încă la 1876 a găsit de lipsă a și-le cere pentru asemenea cazuri; prin acea deciziune însă casa reprezentanților ea însăși va face lumii mărturia, că poporul român, pentru acum cel puțin, n'are loc în cadrul constituțiunii Ungariei.

Primește, te rog, domnule președinte expresiunea sentimentelor mele de profundă stimă.

Caransebeș, 10 Octombrie st. v. 1887.

Traian Doda m. p.,
ales deputat dietal în cercul
Caransebeșului.

Acest act al generalului îi îndeamnă pe Unguri să se năpustească asupra-i.

Președintele parlamentului l-a provocat cu data de 15 Octombrie 1887, ca în timp de 15 zile să-i prezente credenționalele ori declară mandatul seu de nulificat. La această scrisoare generalul răspunde cu data de 30 Octombrie 1887, susținând în întreg cuprinsul ei declarațiunea din 10 Octombrie. Scrisoarea ajunge înaintea comisiei de incompatibilitate. Generalul Doda nu s'a prezentat însă la desbaterea afacerii sale. Într-o scrisoare adresată preșidentului comisiei, persistă pe lângă hotărârea neobicinuită în împrejurări parlamentare normale. Roagă deci comisiunea, ca să aibă în vedere stările politice bolnăvicioase, care provoacă asemenea iviri extraordinare și să nu judece cauza numai din punct de vedere formal, ci din punctul de vedere al *resoanelor de stat mai înalte*; îndreptând luarea aminte a dietei asupra aparițiunilor simptomatice de felul acesta. Așteaptă „ca membrii comisiei, în conștiința lor de drept, să admită, că în pozițiunea ce i-s'a creat prin alegerea făcută în mijlocul falselor stări politice de astăzi, nu îi rămâne decât pasul dela 10 Octombrie“.

Comisiunea a nulificat mandatul.

Stăpânirea a căutat cu ori-ce casă să-i răspunde asupra generalului, și privilegiu i-a dat scrisoarea generalului Doda, adresată alegătorilor sei din cercul Caransebeșului, care este de următorul cuprins:

„Iubiți alegători!

„Atunci, când prin re alegerea mea de deputat dietal al cercului Vostru, pentru a șesa oară m'ați onorat cu încrederea Voastră, prin aceasta considerând împrejurările actuale, mi-ați dat într'una pulsul spre un pas foarte

serios și important, care între împrejurările normale, sănătoase — nici usitat nu e, nici justificat n'ar fi, care însă între împrejurări politice nesănătoase ca acelea, în cari se află astăzi statul nostru public și în el a noastră iubită națiune îndeosebi, mie mi-se impune ca un act de împlinire a unei înalte datorințe morale.

„Am trimis adevărat dietei ungurești declarațiunea mea în scris, că nici voiu participa la lucrările ei, nici ca ales deputat mandatul meu nu-l voiu depune.

„Am făcut acest pas în deplină conștiință, că comit un act de pasivă renitență contra legii, dar l-am făcut, a trebuit să-l fac sub impresiunea nenaturalelor împrejurări politice, în care ne aflăm și a mai înalte considerățiuni morale, care a le ignora, nu este permis cetățeanului de omenie, de unde și iau răspunderea, deplina răspundere pentru acest act, atât față de Voi, cât și față de națiune și de lumea întreagă.

„Pe când pentru mai bună orientare a Voastră, conform dorinței mele, vin a vă aduce la cunoștiință atinsul pas al meu, fac într'una să urmez traduse în limba maternă, în întreg cuprinsul lor, literile, ce am arătat în această privință Excelenței Sale dlui Toma de Péchy, președinte al casei reprezentanților terii.

„Cetății examinați, cumpeniți și consultați între Voi, și faceți-vă judecata.

„Numai încă două lucruri am a Vă pune la inimă. Pentru cazul de neerezut, că nici nu pot, nici nu voiu a-l presupune, că pasul meu n'ar fi aprobat de Voi, încă de pe acum din capul locului Vă fac cea mai limpede declarațiune, că în conștiința mea de împlinire cu credință și onoare a datoriei mele către Tron și către națiunea mea, reprobarea Voastră de loc, nu m'ar altera; ați face prin aceea Voi înșiși trista mărturie înaintea națiunii, pentru a cărei onoare națională, chemat este a se expune al Vostru cerc electoral. Ear' dacă aprobați pasul meu, precum sunt deplin convins că-l aprobați, atunci aminte să Vă fie, ce să lucra de o luptă mare și anevoioasă; ca astăzi nu mai e vorba de un scaun sau de un vot în parlamentul maghiar, nu de oare-cari mici concesiuni naționale limbistice sau politice — nu, căci în critica situațiune în care ne aflăm, toate aceste lucruri bagatele și secundare sunt; onoarea națională a poporului român este în joc, a poporului care prin unelirile măestriei și ale forței scos din toate pozițiunile luptei constituționale și-a găsit ultimul refugiu într'al vostru cerc electoral. Însă tocmă de aceea totdeauna aminte să Vă fie, că adversarii noștri politici toate le vor încerca, pentru de a ne scoate și din această unică fortăreață. Să fiți pregătiți, că ei, precum lesne de prevăzut e, astă-dată întru alegerea mijloacelor încă mai puțin scrupuloși vor fi ca până acum. De aceea vă zic: Veghiați și păziți, să nu vă amăgească șoptele false, nici să nu vă sparie amenințările, nici corupțiunea să nu se furișeze în inimile voastre.

„Fiți bărbați și repet, să nu perdeți din vedere, că astăzi chemați sunteți să apărați onoarea și demnitatea națională.

„Cu acestea vă salută din inimă al vostru ales deputat

„Caransebes, în 12 Oct. n. 1887
general Traian Doda“.

Scrisoarea aceasta a fost înculpătată. Procesul s'a ținut în 17 Septembrie 1888 la Arad.

Acusatul a lipsit și a fost reprezentat numai prin avocatul seu Eötvös Károly. Acusa a susținut-o procurorul Cserna Vincze, după al cărui rechișitor curtea cu jurați l-a condamnat pe generalul Doda, pe baza §§. 171 și 172 cu aplicarea §. 91 din codul penal la 2 ani temniță, amendă de 1000 fl. 66 fl. 60 cr. spese de proces.

De ce natura a fost pertractată întreagă, dovedește recursul prezentat prin avocatul Eötvös, care în recurs spunea între altele:

1. Juriul s'a constituit în mod neobicinuit, indirect, în contra legii și în contra praxeii legale.

2. Apărătorul a fost exclus cu de-sevrșire dela exercierea dreptului de apărare.

3. Întreaga procedură și judecată a Curții cu jurați stă în contradicție cu legea.

4. Procedura de dovedire s'a efectuat defectuos și ilegal.

5. Actul de aculare a împărțit necorect, în înțeles fals și în parte falsificate pasagele care au servit ca basă acuzării.

6. Judecătoria a aplicat legea fals etc...

Aceste brutale prigoniri au întărit însă și mărit în Români simpatia pentru generalul. Sute de adrese i-s-au trimis. Între ele aceea a capitalei României, a orașelor Brăila, Bêrlad, Galați, Craiova, Ploiești și alte centre românești. Adresele poartă iscăliturile tuturor bărbaților politici și de științe distinși ai României.

De temniță a scăpat numai din grația Împăratului.

Noi am numit atunci — la 16/28 Decembrie 1889 — un act istoric epistola, pe care generalul Traian Doda a scris-o M. Sale Monarchului, epistolă, în care după-ce face istoricul prigonirilor nefindurate al căror obiect era, termină:

„Un general împărătesc să agiteze la ură contra unei naționalități?

„Eu, care susțin cu tărie principiul, că numai frățesca împreunare și conlucrarea a tuturor popoarelor ce constituiesc Austro-Ungaria pot să conserve monarchia aceasta! !

„Numita afirmare ar fi să rîzi de ea, dacă lucrurile n'ar ave niște urmări atât de grozav de triste!

„Nimeni, care mă cunoaște pe mine nu poate să creadă în toată serioșitatea, că eu sunt un criminal, care trebuie să fie pedepsit cu o pedeapsă mare. Chiar dacă toate tribunalele ar pute să fie determinate a mă prezenta drept un făcător de rele; lumea tot va să se păreare are să-i facă despre acest verdict al justiției de partid din Ungaria, din care motive porcede el și care scopuri se urmăresc printr'insul.

„Eu nu vreau să scriu mai departe despre aceasta.

Maiestatea Voastră!

„Având în vedere, că prin cea din urmă deciziune a Curiei afacerea procesului meu s'a transpus în starea în care se afla înainte de 17 Septembrie; având în vedere, că declarațiunea mea către alegătorii mei după-cum s'a dovedit, nu formează substratul unei fapturi pedepsite; mă incumet a Vă ruga pe Maiestatea Voastră cu toată supunerea să Vă îndurați Maiestatea Voastră a dispune, ca procesul de presă pornit contra mea să fie sistat și să mi-se lase liniștea, de care sunt lipsit de mai mult ca un om de zile și de care am atât de neapărată trebuință spre a-mi redobândi poate sănătatea.

„Nu mă incumet a cere imposibilul. „În numele Maiestății Voastre, să fie împărțit, dacă nu de dreptate, atunci totuși de cea mai înaltă grație un veteran, care se poate mândri, că și-a câștigat în serviciul militar activ oare-care merite pentru Maiestatea Voastră, pentru Tron și pentru patrie“.

Notițe biografice.

Generalul Traian Doda s'a născut din părinți țerani, în comuna Priipeț, comit. Caraș-Severin, cercul Bozovici, la anul 1822. Urmand la studii, ca fiu eșit din popor (grănițer) s'a născut cu toată rîvna să se perfecționeze cât mai mult și cât mai folositor să fie astfel în primul rînd neamului seu, apoi patriei și a societății în genere. Pe cariera militară, pe care a îmbrățșat-o cu toată ardoarea sufletului seu străduitor, a înaintat în curând dela treaptă la treaptă ajungând la poziții tot mai distinse. Inteligența, zelul și caracterul seu firm i-au fost singurul patron, afară de curajul bărbătesc, prima virtute militară în vremuri de războiu. Dovedă despre această virtute a dat în cele patru războaie (dela 1848, 1859, 1863 și 1866) la care a participat și în urma căreia a fost distins cu decorații acordate de Maiestatea Sa Monarchul, al cărui credincios soldat a fost.

Ear' după-ce s'a retras din ostire, am schițat mai sus rolul politic pe care l-a avut ca president al comunității de avere grănițerești, ca deputat, rol care mai ales la 1887 a fost apreciat și admirat de toți Români. Generalul Doda a croit, așa zicend, calea pe care porcede de atunci partidul nostru național. Pentru-că cine a exprimat mai frumos principiul pasivității, ca dînsul în epistola adresată Dietei, cine a înaintat Maiestății Sale Monarchului un Memorand mai clasic, ca dînsul prin epistola numită de noi act istoric?

Amănunte asupra înmormentării.

Despre înmormentarea generalului Traian Doda primim următoarea telegramă:

Caransebeș, 17 Iulie.

Înmormentarea se va face Vineri după amiază, la orele 5. S'au anunțat mii de participanți. A făcut însă foarte rea impresie faptul, că comunitatea de avere n'a votat speșele de înmormentare, după-cum cu drept cuvânt se aștepta.

Se fac mari pregătiri de înmormentare. S'a format un comitet de 12 persoane, membrii ai inteligenței din loc, care ia toate dispozițiunile ca înmormentarea să fie cu splendoare, cum decedatul merita.

Preoții din loc toți, ear' din giur deasemenea o multime vor oficia la ceremonialul funebru. Cântările de jale vor fi executate de corurile române din Lugoj și Biserica-Albă.

Trupul decedatului este întins pe un frumos catafalce și acoperit de numeroase cununi. Public numeros, din loc și giur, face un pios și continuu pelerinagiu.

Din partea militară, o gardă de onoare a fost rînduită. La înmormentare deasemeni va lua parte întreg batalionul staționar aici, care se crede că va fi comandat de un general din Timișoara, în rang egal cu decedatul.

Redacțiunea „Tribunei” a depus și ea o coroană, ear' la înmormentare va fi reprezentată prin doi amici de-ai sei.

Polemică. Ziarele ungurești ear' îl încarcă cu laude pe cunoscutul ipochimen Ováry. Nu e mirare: după un umblet de luni multe, acest salariat a reușit să se strecoare la ziarul francez „L'Époque”, unde polemizează (în numărul dela 12 c.) contra articolelor publicate în „Justice” și „Est-fette”, articole în cari dl Cantili dela Paris descria viața miserabilă căreia sunt supuși maritirii români din Vaț și Seghedin. Ováry, ca ori-ce „Schreib Moritz”, se achită lesne de spusele dlui Cantili, tăgăduind pur și simplu, că ar fi atât de aspru regimul din temnițele ungurești. Ba are îndrăzneală să afirme, că este foarte bine în temnițele ungurești.

Și Ungurii își fac curaj, făcându-se a crede, că lumea ia în serios palavrele ungurești.

„Asociațiunea Transilvaniei”

Brașov, 3/15 Iulie 1895.

În timpul din urmă s'a constatat eară ici-colea puțină mișcare între noi pe calea susținută de „Asociațiunea Transilvaniei”.

Trebuie să ne bucurăm cu toții de mișcarea pornită și de interesul eșit la iveală. Constatând aceasta ni-se impune datorința, ca să ne folosim de ocaziune și să conlucrăm cu toții, din răspuțeri, a mări și lăți mișcarea, și a potența interesul și acțiunea, doară-doară ne succede a pute reînălța în sufletirea de lipsă în direcțiunea aceasta în inima poporului nostru.

Avem în instituțiunea Asociațiunii un teren colosal de exploatat, avem un teren plin de bogății, dar care nu e exploatat de noi în măsura recerută! Ni-l-a dat Dumnezeu și inspirația sublimă a unor oameni cuminți și de inimă, între împregiurări mai norocoase. Și nu e păcat să ai terenul cu tesaurlor scump ca proprietate și să rămână neexploatat? Când spii, ce preț are tesaurlor acela în lume! Și când vezi și simțеști, că tu trăești în lipsă! Nu e păcat oare, că noi nu folosim terenul Asociațiunii în măsura recerută, din vina noastră, și lăsam să sufere milioane de suflete române, românismul, care și-ar pute altcum afla mult nutremit pentru sufletul și inima sa într-acest bogat teren? Prea adevărat e, că inginerii, cărora este încredințată conducerea centrală a exploatării terenului, greșesc prea de multe-ori, făcând încercări cu cheltueli mari și fără de a realiza câștigul corespunzător, și prin aceasta au contribuit și ei mult la neinteresarea, ce ne-a apucat față cu Asociațiunea. Din cauza aceasta ne putem supăra pe ei, nu ne este permis însă să ne credem îndreptățiți, a nu mai face nimic, a ne pune mâinile în sin și simplu a deplânge isprava rea ce se face.

Bărbații, cari au condus Asociațiunea în anul 1869, au creat în adunarea generală, ținută la Șomcuta-mare, astfel de dispozițiuni, pe baza cărora se deschide larg teren de lucru. În așa numita: Regularea mijloacelor spre ajungerea scopului „Asociațiunii Transilvaniei pentru cultura” etc. între altele se dispune:

Membrii Asociațiunii se împart cu privire la deosebitele ținuturi în despartăminte, în fruntea cărora va fi un subcomitet, ear' în fruntea comitelor din despartăminte, cât privește pe membrii dintr-unsele, câte o agentură.

§ 5. Scopul acestor despartăminte este de a servi de mijloc, prin care să se poată ajunge mai ușor scopul Asociațiunii, înrând acelea în mai de aproape atingere cu poporul

și răspândind la acela învățătura în toate direcțiunile:

a) Prin colecțiuni de produse literare folositoare de tot felul, și prin dispozițiuni potrivite, ca atât aceste, cât și anume foala Asociațiunii, „Transilvania”, să se explice poporului;

b) prin câștigarea de modele și mașine agrare și prin arătarea, cum sunt de a se întrebuința acelea;

c) prin stăruința, ca pe lângă școalele populare să se înființeze și susțină școale de pomărit și vierit, de grădini și alte economii de model etc. după măsura mijloacelor disponibile;

d) prin disertațiuni populare și învățături despre economie, industrie și comerț;

e) prin îngrijirea, ca să se îndemne poporul a îmbrățișa pe întrecute deosebitele ramuri de industrie și de comerț;

f) prin îndemnarea poporului la înființarea de însoțiri între sine, prin care să se ajute fiecare individ sau membru al acelei însoțiri, în întreprinderi folositoare, și în fine;

g) prin capacitatea poporului despre aceea, ce strică și folosește atât singuraticilor, cât și întregului popor.

Comitetul cercual eruează în fiecare comună patru indivizi apti spre a înainta scopul Asociațiunii și din acestia compune în fiecare comună câte o agentură comună, stătătoare din un președinte, doi asessori și un actuar.

Agentura aceasta are de a servi de organ al Asociațiunii, aflător în nemijlocita atingere cu populațiunea respectivelor comune, în care își va desvolta activitatea sa.

Ea adunându-se, convocată de președintele sau, sfătându-se de câte-ori și când va afla de lipsă, va stărui pentru înmulțirea membrilor Asociațiunii și ai despartământului în comună, va îndemna la contribuiri pe seama fondului Asociațiunii, va încasa banii, dela cei-ce fi vor depune la dinsa, și-i va administra fără întârziere comitetului cercual; va propune acestuia din când în când membri de primit în despartăminte; va duce în deplinire toate dispozițiunile comitetului cercual, va griji de foile periodice, și de cărțile, precum și de uneltele acelea, ce vor veni dela comitetul cercual pentru întrebuințarea lor în comună, și le va ține totdeauna în stare bună, și în fine va face din când în când, comitetului cercual propunerile sale în interesul Asociațiunii.

Eată ce teren lat de lucru! E evident că lucrând în direcțiunile arătate de Asociațiune, și îndeosebi împlinindu-și subcomitetul despartămintelor datorința ce li-se impune se poate ajunge la mult, la foarte mult.

Când subcomitetul va lucra și numai în cadrul datorințelor prescrise, ele s'au pus în cel mai folositor serviciu al cauzei noastre românești, și când li-a succes să desvolte interesul cuvenit față de problemele Asociațiunii, — ele au realizat un mare progres național.

Un bun început în direcțiunea aceasta s'a pornit de subcomitetul despartământului I. al Brașovului. În ședința sa din 15 Iulie în care s'a discutat chestiunea: ce să facă, pentru a se dobândi rezultate folositoare pentru poporul din acest despartământ și pentru Asociațiune; s'a luat o bună și practică hotărâre. Pentru-ca să se poată mijloci adecă mai întâiu deșteptarea interesului recerut, s'au împărțit toate comunele din despartământ între membrii comitetului, îndotându-se fiecare, ca să-și conducă comunele date sub îngrijire în înțelesul pretins de scopul Asociațiunii, având a merge în persoană într-acele comune, a se pune în contact și legătură cu conducătorii și cu poporul, a fi acolo informatorul și povătuitorul în toate, a forma agenturi și biblioteci, a se îngriji de colectarea banilor și în genere a se interesa de tot, ce e de folos pentru prosperarea

poporului în sfera designată de Asociațiune.

Cum unele s'au împărțit în următorul mod:

dl protopop Vas. Voina, are: Helchiul, Stupinii, Cristavul și Noul; dl Ars. Vlaicu: Bacifalul, Turcheșul, Cernatul, Satulung și Derstele; dl Virg. Onițu: Ghimbavul, Codlea, Vulcanul, Resnovul și Cristianul; dl Dr. Ios. Blaga: Sănpetru, Bodul, Feldioara, Rotbavul și Măgherușul; dnii Gr. Maior și N. Ciurcu: Preșmerul, Hermanul, Zizinii, Purcărenii și Tărlungenii.

Nu putem decât să ne bucurăm de această inițiativă. Ea poate fi o puternică pârghie pusă în folosul promovării scopului urmărit de Asociațiune.

În chipul acesta se va și pute desfășura o activitate binefăcătoare în întreg despartământul. Devine o chestie de ambițiune pentru fiecare membru, ca bine să îngrijească de interesele concrete conducerii sale. Și dacă aceasta se face din partea membrilor subcomitetului, poporul și conducătorii lui sigur se vor pune și ei la lucru și ispravă bună se poate îndeplini.

S'au constituit și până acum agenturi și biblioteci pe teritorul Despartământului în Turcheș, Derste și Preșmer, dar ne mai îngrijind nime de ele, se vor fi părăsit și sigur, că nu desvolta nici o activitate. Puse acum comunele cu agenturile și bibliotecile sub conducerea și responsabilitatea unui membru din comitet, care va avea să raporteze din când în când comitetului și apoi adunării generale, e posibil, să se producă și să se susțină mai multă viață

s. v.

Expoziția din Praga.

Praga, 13 Iulie 1895.

Prea onorată redacțiune!

Într-unul din numerii prea onor. ziar, ați binevoit a lua notiță de o producțiune interesantă, ce va avea loc în amfiteatrul, care face parte din expozițiunea noastră. Vreau să vorbesc despre idea, ce a avut-o clubul șahiștilor de aici împreună cu câțiva istorici, a reprezenta într-o zi o bătăie istorică în formă de o partie de șah. În privința aceasta n'am să observ decât doară părerea mea de rău, că de bună-seamă am să fiu lipsit de această frumoasă privilegiu, fiindcă am de gând chiar astăzi să plec pentru vremea vacanțelor la țeară. Înaintea plecării mele însă am îngrijit, ca stim. ceteriori ai „Tribunei” să fie orientați din vreme în vreme despre mersul expozițiunii: un tiner ceh, ce are multă tragere de inimă pentru limba română și care chiar în zilele aceste a scos traducerea a trei nuvelete de-ale lui Caragiale, a luat bucușor asupra lui să scrie despre obiectul acesta.

Până a nu pleca vreau să rectific încă ceva notiță d-voastre sus pomenită: așolo se zice, că prin reprezentațiunea aceasta va fi inaugurat amfiteatrul nostru. Aceasta nu e tocmai adevărat și ca să se vază aceasta mai bine, să-mi fie permis a spune câteva cuvinte despre reprezentațiunile ce au avut loc până acum acolo.

Încă în vremea, când amfiteatrul nu era pe deplin gata, se întrebuința pentru slobozirea în vîzduh a balonului, care nu știu de câte-ori în anul acesta s'a înălțat în slava cerului, vestind pretutindenea, pe unde plutia și unde se coborâa succesul deplin al expozițiunii.

Acum patru ani după încercările nenorocite ale căpitanului Wolff, despre cari în 1891 am povestit în coloanele onor. ziar, au venit aici doi Francezi, domni Godard și Surcouf cu un balon făcut în Franția și nu numai că au făcut numeroase ascensiuni, lăsându-se câte-odată și jos cu un paravent dibaciu construit, ci într-aceleași vreme au și format doi căpitani cehi, pe domni Hulka și Wandas, cari se pricepe de minune la meseria lor periculoasă.

S'a și alcătuit o societate de navigațiune aeriană și mai totdeauna afară de unul din căpitani sus numiți se urcă și câte un membru în coșarca atrînată de balon; chiar și dame iau parte la sportul acesta și mai deunăzi o fetiță de 12 ani își arătă în modul acesta curajul seu.

S'ar pute crede, că în amfiteatrul acesta au avut loc și producțiunile gimnasticilor boemi, cari în zilele 29 și 30 Iunie din toate părțile au alergat la Praga pentru a treia adunare generală a lor. Din loc numărul participanților era așa de mare, încât nici a patra sau a cincea parte n'ar încăpe în amfiteatrul, care altfel este destul de spațios. Pentru scopul acesta s'a zidit un amfiteatrul anume, aproape de expozițiune, care era și îndesuit atât de gimnastici, cât și de privitori. Vremea era cât se poate de frumoasă; a doua zi imediat după prânz se năpustise, într-adevăr, o ploaie torențială, care însă nu țină decât vre-o 20—30 minute și aduse o răcorie plăcută, stropind într-aceleași vreme și stradele prăfuite. Era o privilegiu minunată, când mai mult de 4000 inși executau cu o stricteță admirabilă diverse mișcări ale trupurilor mlădioase, când 8000 de brațe vînoase se ridicau în aer ca cum ar fi vorba de un mecanism mințat de un singur resort. Numai o parte a producțiunilor a avut loc în înșai expozițiunea, adecă producțiunea gimnasticilor calăreți, cu care în 31 Iunie s'a terminat adunarea generală. Cu două zile mai înainte, va să zică 29 Iunie seara am asistat tot acolo la o frumoasă privilegiu: un număr însemnat de gimnastici purtând o parte lampioane roșii, alta lampioane albe, au executat diverse evoluțiuni foarte armonioase și frumoase.

Și de alte privilegiu am avut parte aici. Într-o zi breasla ciobotarilor a intrat în amfiteatrul, toți participanții fiind îmbrăcați în costume istorice și producând în mijlocul amfiteatrului vechile lor datine.

Tot așa cu câteva zile mai înainte breasla faurilor și a potcovarilor intra falnic acolo, transportând numărul public în vremile departate, când diversele bresle jucau un mare rol în viața industriilor noastre.

O altă solemnitate avu loc acolo, cea mai imposantă și mai interesantă din cele arătate până acum. Vreau să vorbesc despre ziua coșilor ce avu loc într-una din Duminecele trecute. Să vă închipuiți vre-o 4000 de copii, îmbrăcați în fel și fel de costume pitorești: băieții reprezentau diverse industrii, era și o ceată a bicicliștilor, chiar o bandă de muzică, fetele mare parte erau îmbrăcate în pitorescul costum țerănesc, câteva din ele reprezentau diverse flori și alte lucruri. Interesul publicului a fost stîrnit însă în gradul cel mai mare, când intrară în piață coloane întregi de mici soldați, cari formându-se în linii de băteie năvăliră în sfîrșit la o citadelă improvisată, unde un cavalier miuit tot în fier și în oțel păzia o prea frumoasă fecioară, a cărei față gingașă și întristată se

vedea printre gratiile unei fereștrici scunde. Scopul năvălirii, cum se înțelege, era luarea citadelei și scăparea prea frumoasei fecioare, ceea-ce cum nici nu se putea altfel, isbuti pe deplin.

Măne în sfîrșit va avea loc în amfiteatrul ceva și mai frumos și încă un lucru, care se ține strict de programă și de scopul expozițiunii noastre. Măne adecă se va sîrba acolo o nuntă țerănească așa cum se ține în unele părți ale Boemiei, unde n'a străbătut încă nivelisațiunea generală. Un așa ținut este împregiurimea orașului vestit prin berea cea excelentă din Pilzen și tocmai de acolo stă oamenii, cari în parte chiar astăzi au și sosit aici în costumele lor naționale, pentru ca să facă pregătirile trebuincioase pentru ziua de măne, pe când partea cealaltă are să sosească măne dimineață.

(Va urma.)

Din Bucovina.

II.

(Urmare și fine).

Se vede, că majoritatea părinților dela mănăstirile noastre nu mai ia în serios jurământul călugăresc. Aceasta nici nu ne prămiră, pentru-că jurământul călugăresc joacă un rol cam curios în timpul de față în dieceasa noastră. În toată lumea numai acela poartă ajunge la treptele mai înalte ale monachului care a depus strictul jurământ călugăresc devenind astfel monach în deplinul înțeles al cuvîntului; numai la noi în dieceasa Bucovinei aflăm monstrosoitatea canonică, că cineva poate deveni archimandrit și chiar mitrofor fără a fi prestat strictul jurământ călugăresc. În archimandritul Miron Calinescu avem un exemplu flagrant pentru călcarea constituțiunii bisericești în acest punct.

Umilița Sa Preacuviosul Părinte a trecut dela noviciat fără a se obliga prin ascețiul jurământ călugăresc de-a dreptul la înalte dignități monachale, ajungând chiar la treapta de archimandrit mitrofor și protosin cel actual, un oficiu, în care actualitatea este inventată și introdusă chiar de părintele Miron Calinescu pentru a-și asigura un titlu la locuința spațioasă și, ce e mai mult, gratuită în palatul reședinței arhiepiscopale: Cum, Mirona? tu n'ai jurat nici ascultare, nici strădanie, nici curățenie spirituală, nici chiar trupească, vrednicie monach al mănăstirilor noastre. Ves! Ștind noi aceasta, începem a te pricepe. De dragul acestui prieten umilit și asceți inventat ingeniosul consilier consistorial Bejan în șematismul diecesan edat de dînsul o notă și pompoasă rubrică de dignitari bisericești, anume aceea a mitroforilor, care cuprinde pe metropolit, și pe presbiterii sei mitrați în frăție și egalitate completă. Dacă purtarea mitrei poate să fie un caracteristic pentru crearea unui rang specific, și-a recomanda părintelui Bejan împărțirea în ranguri.— după lungimea urechilor.

Dar' să ne întorcem înapoi la mănăstirile noastre. Fiecare Bucovinean, preot sau mirean va pute mărturisii, că vază călugărimul e la noi adănc căzută din cauza decadenței morale în care se află mănăstirile. Majoritatea călugărilor nostri este astfel, încât în ziua de astăzi a fi după breaslă călugăr, înseamnă în opinia publică a fi suspect în cele morale. Dacă ne rîzgîndim însă bine, nu putem arunca întreaga vină numai asupra călugărilor subalterni, cari se recrutează în

FOITA „TRIBUNEI”

Chestii pedagogice.

(Urmare și fine).

Al treilea raport despre „chestiunea ocupațiunii private a școlărilor”, făcut de dl V. Onițu, constată, că timpul acestei ocupațiuni se poate admite în vreme de școală și, bine înțeles, afară de Dumineci, de sîrbători și de cele 2 după amezi libere pe sîptemână, ca durând două ore pe fiecare zi. Lectura acestor două ore pe zi, are să fie regulată. Tesele, la care a ajuns conferența, le reproducem pentru interesul mare ce-l au, și pentru publicul mare, și mai ales pentru părinți:

„1. Pe lângă o lectură minimală impusă tuturor școlărilor din clasă, să se dea școlărilor libertate absolută în alegerea lecturii private, între marginile bibliotecii de clasă.

„2. Profesorii să nu exerciteze o controlă severă (d. e. cu pedepse și nesuferențe) asupra ocupațiunii private, ci să-și dea numai o binevoitoare atențiune, supunându-o la o prietenască controlă, înrând în discuții, conversațiuni din timp în timp cu școlarii asupra materialului citit. Peste tot, profesorul să se mărginească a da sfaturi, nu a dispune, a încuraja la muncă de bunăvoie, nu a sili la muncă de porunceală. Astfel se va naște o nobilă emu-

lațiune între cei aleși mai întâiu, care va atrage cu încetul și pe școlarii mai leneși, ridicându-i prin gustarea roadelor libertății de muncă.

„3. Școlarii să aibă un caiet, în care să însemne când și ce au citit, în care să facă eserpte mici sau notițe scurte, să-și noteze eventualele observațiuni, impresii, precum și partiile, cari ar cere a fi deslășite mai de aproape. Toate acestea pentru sine, nu în vederea reviziunii profesorele.

„4. Cu mijlocul lunilor Noemvrie, Februarie și Maiu să se ceară caietele de lectură privată de către profesorul de limba română, pentru de a se vedea ce, cum și cât au citit școlarii. Ear' la sfîrșitul lunilor luni să se țină ore de conversație, discuțiune și deslășiri asupra materialului citit. Orele le va ține profesorul de limba română, putend să fie asistat de acela dintre profesori, în specialitatea căruia din caetele de notiță s'a observat, că au citit mai mult școlarii. Aci se va griji prin îndrumări potrivite pentru directiva salutară în modul de a citi.”

Notă. Observăm, că tesa nr. 4 s'a modificat de corpul profesoral în conferința pedagogică din 30 Ian. v. 1895. În privința aceasta extragem din procesul verbal al cititei conferințe profesorele următoarele:

„La tesa nr. 4 se d' svolta o discuțiune mai îndelungată îndeosebi asupra chestiunii, dacă e consult a se pune termine fixe pentru controlarea ocupațiunii private a școlărilor și dacă nu ar trebui ușurată sarcina

profesorului de limba română printr-o controlă sîvîrșită după specialități de profesorii competenți. Conferența nu crede a fi de trebuință să se susțină „termenul fix”, dar din resoa-nele de concentrațiune pedagogică aprobă părerea raportorului, că anume profesorul de limba română să sîvîrșască controla generală asupra lecturii private a școlărilor unei clase. Astfel tesa nr. 4 se primește în următoarea redacțiune:

„4. La ocaziuni potrivite, mai ales la repetițiunile obișnuite, profesorul de limba română se va informa despre lectura privată a școlărilor și va discuta cu școlarii materialul citit, luând despre aceasta act și în ziarul de clasă.

„5. Pentru de a face peste tot cu puțință potrivita lectură privată a școlărilor se institue bibliotecile de clasă, cari se vor pune sub controla profesorului de clasă și în îngrijirea unuia dintre școlarii cei mai buni ai clasei.

„6. Întocmirea bibliotecelor de clasă, precum și aprovizionarea lor cu cărți se va face din încasările taxelor pentru bibliotecă, ce se plătesc la înscriere.”

Din motivarea acestor propuneri, motivare ce cuprinde mai multe argumente, extrag o frasă, care formulează idea supremă caracteristică pentru felul cum autorul și corpul profesoral dela gimnasiul din Brașov, pricepe lectura privată a elevilor:

„Învățământul potrivit firii lor, ar trebui să devină treptat tot mai liber, ca universi-

tatea să le pară o naturală continuare a studiilor gimnasiale, ear' nu un minunat eldorado de ne mai gustată libertate, față cu silnicia sclavagiului spiritual dela școalele medii. Nu o libertate fără margini, nu aceasta ar sana rău, dar o firească gradațiune în sistemul învățământului înspre libertate, gradațiune, care să meargă în pas cu aplecarea spre independență proprie ținutului din cursurile superioare ale școalelor medii. Ei, dar' astfel de modificări nu se pot face decât de legislativa statului și de bună-seamă după multe și serioase cumpăniri. Nouă nu ne rămâne, decât în cadrul sistemului actual, observând defectele lui, să tindem pe toate căile posibile, pentru-ca să le facem mai puțin păgubitoare.

„Și un mijloc puternic în această direcție este regularea lecturii private a școlărilor. Prin aceea, că i-se dă voe școlarului într-un cadru potrivit a lucra liber, a-și agonisi cunoștințe mai largi, muncind după un program propriu, școala ține seamă de aplecarea lui firească la independență și-l crește întru caracter independent. Căci școlarul dispunend de libertatea a-și alege între marginile destul de largi ce i-se vor indica, lectura — se va obișnui a-și validita independența în acțiunile sale și ca bărbat în mod salutar. Ajuns la universitate, el a făcut deja școală în muncirea liberă, și libertatea academică nu numai că nu-l va zăpăci, ci fi va da un teren și mai larg pentru validitatea

boldului seu spre independență. Ear' în viața practică va fi un caracter, care va ști aprăia binefacerile libertății și va ști înfrunta pe acela, cari o calcă în picioare sau fac abuz de ea.”

Aceste idei sînt concesiuni făcute din convingere — și tocmai aceasta este de preț — individualismului, a căru suprimare, putem zice fără teamă de a nu o pute dovedi, este încă una din rămășițele vremurilor ce trec și cari au imprimat chiar și societății noastre un tip de solidaritate unică de vederi; cu principii ca cele exprimate în citatul de mai sus putem spera să obținem dela școalele noastre medii individual mult mai capabili a deveni remarcabile individualități.

Al patrulea raport, lucrat cu aceeași exactă îngrijire, este scris de dl V. Gold și și poartă titlul: „Plan de învățământ pentru limba latină la gimnasiul gr.-or. român din Brașov”. Mai puțin, decât celelalte rapoarte, s'ar pute resuma acesta. El nici nu poate interesa publicul laic, ear' pedagogii de specialitate îl vor ceti de sigur satisfăcuți. Dar' principiul dominant la alcătuirea planului de învățământ pentru cursul superior, care este cel mai rodnic și mai interesant, îl pot reproduce și aici:

„Instrucțiunea literară clasică în gimnasiu nu are — zice dl Goldiș, — alt scop decât cetirea cât mai intensivă și cât mai extensivă a opurilor clasice alese. Trebuie deci hotărît să ne ferim de validitatea altor considerațiuni, care ar îngreuna sau chiar

toemai din indivizii cei mai activi, mai inteligenți și mai întregi. Căci asupra lor nu veghează nime, care să voească din toată inima a da spiritului lor o dezvoltare mai morală și săi ducă de mână, spre a se învrednici ei de o niziunță mai nobilă și mai potrivită cu demnitatea omului și cu chemarea ideală a călugărismului adevărat. Nici una din mănăstirile noastre nu este condusă cu serioșitate și cu simț adânc pentru scopurile înalte, egumenii nu stau nici decum la înălțimea chemării lor; portretul fidel al stării mănăstirilor nu ar fi întreg, dacă nu am schița și activitatea nerodnică și adeseori chiar stricăcioasă a acestor șefi neconștiențioși. În acele consistorii se găseșc destule dovezi despre plângerile călugărilor împotriva egumenilor privitoare la strîmbătățiri de salariu.

Aceasta arată că una din primile virtuți călugărești, adică sărăcia, nu este practică de către proistoșii mănăstirilor, ci din contră iubirea de aur împinge la fapte de testabile.

Este aproape de necrezut dar' totuși deplin adevărată în mănăstirile bucovinene, egumenii au susținut restaurații complete, pentru a înșela de dragul unui câștig material pe subalternii lor.

Detailuri despre faptul acesta necuificabil se află în acele consistorii, care la rîndul seu nu a procedat cu destulă asprime în contra culpabililor. Să adaugem încă, că egumenii mănăstirilor noastre poartă o viață comodă și lumească, sînt amestecați în felurite daraveri profane câte-odată chiar galante.

Să ne aducem aminte de istorioarele a la Boccacio, ce se povestiau despre înțelepturile secrete dintr-o mănăstire, în care câteva muieri din tîrgul apropiat jecau un rol mare, dar' nu tocmai onorific pentru ambele părți.

Aceste relațiuni au adus calamități nesfîrșite, chiar financiare (egumenul mănăstirii a trebuit să facă gratie de fer lângă masa cu parale) pentru mănăstire, care sub acest regim femeesc a ajuns la o stare de adevărată anarhie, precum poate mărturisi aceasta chiar delegatul consistorial, actualul administrator al dieceșei, care avînd a regula la urma urmelor după catastrofă starea lucrurilor, a găsit, că în fața completei destrăbălări, cari domnia în mănăstire, cuvîntul și dispozițiile sale nu aveau nici o valoare și pentru ași putea afirma măcar întrucâtva pozițiunea sa a trebuit să întrețină tratări umilitoare cu factori externi. Cît de ridicol dar' și ce trist lucru.

Dacă lipsa ori-cărei discipline este cunoscută în țeara întreagă, apoi tot atât de cunoscut este, că călugării sînt supuși tiraniei celei mai ilegale.

Căci, ce alta decît o tiranie brutală este inter-venirea delegatului consistorial la alegere de egumen, ce avea să se facă în timpul din urmă, unde acest domn venerabil în contra prescripțiilor legale a voit să comande ajutat de terorisări.

Aceasta este portretul fidel dar' încă nu destul de detaliat al mănăstirilor bucovinene, — o iconă ce trebuie să umple de jale inima tuturor Românilor. Osteneala vizitatorului e pierdută mîngăierea sufletescă, că ar fi voit el să o afle zadarnică și luînd o întipărire deprimătoare de putreziciunea morală cunoscută acolo, se întoarce indignat spre casă.

Împedeca ajungerea scopului menționat. Și înainte de toate nu este permis, să considerăm opul clasic ca și un magazin de exemple gramaticale, care oferă ocaziunea la repetiția gramatică și la exercitarea stilistice latine. Căci instrucțiunea clasică în gimnasil astăzi nu mai are ca scop principal învățarea limbii latine, ci mai ales cunoașterea conținutului opurilor clasice și a formei lor literare. În altă greșală cad aceia, cari vîd în opul clasic un magazin de anticități, cu care ne ocupăm din plăcere polihistorică și care oferă profesorului ocazii de a să fiți cu cunoștințele sale uimitoare pentru școlari. Scopul nostru trebuie să fie, ca școlarii să se adăncească în fondul de idei al autorului și să știe apreenția construcția literară a opurilor clasice. Numai în acest chip instrucțiunea literară clasică va deveni pentru școlari izvorul înțelegerii istorice și școala apreențării estetice. Pentru aceste cuvinte o organizare cît se poate de concentrată a lecturii clasice este indispensabilă. Și tot pentru aceste considerațiuni cetirea mai multor autori deodată nu se poate admite deloc. Deci autorii prescriși pentru o clasă nu trebuie cetiți paralel, ci unul după altul. Dar' nu numai această ordine a lecturii isvorește din considerațiunile expuse, ci și acel postulat, că părțile alese să formeze un întreg bine încheiat și potrivit cu cerința, ca școlarii să poată înțelege pe deplin lumea de idei a autorului și locul, ce aceste idei ocupă în dezvoltarea ge-

Răspunderea pentru această stare de lucruri o are direct consistorul.

El nu se poate scușca, că nu știe ce se petrece pe acolo, nu se poate scușca cu atât mai puțin, cu cît încă de mulți ani înainte a fost numit un inspector consistorial pentru mănăstiri și anume în persoana archimandritului Arcadie Ciupercovici, în sarcina căruia era deci de a controla conștiențios cum se petrec lucrurile pe acolo, și a-și pune pe hîrtie toate descoperirile într'un raport oficial către consistor. Afară de aceea adese-ori erau publicați articoli întregi asupra destrăbălării cumplite, ce domnește în mănăstiri. Dar' consistorul actual și cu el administratorul de acum al dieceșei, inspectorul conștiențios al mănăstirilor, pâr. A. Ciupercovici, n'a luat până acum nici o măsură serioasă de îndreptare a mănăstirilor, de înălțarea lor din noroiul în care se află la aceea, ce sînt menite să fie. Așa a înțeles consistorul nostru și actualul administrator archimandritul A. Ciupercovici, să-și împlinească datorințele chemării, să facă administrație inteligentă și binecuvîntată. Resultatul acestei inactivități culpabile îl vedem astăzi: decadența totală pe toate terenele.

Ba încă mai mult.

Aprinzînd făclia discordiei în dieceșă, a produs cea mai mare nemulțumire în cler și la mireni și consistorul împreună cu frunțul seu archimandritul A. Ciupercovici, eulege acum roadele spinosae ale lășității lor, perzînd stima dieceșei, făcîndu-se cînd odioși cînd ridicoli și ajungînd a fi grozavă primedie pentru viitorul dieceșei, în loc să fie salutați ca salvatorii acesteia.

Întrebăm acum, dacă archimandritul A. Ciupercovici și consistorul, mai ales de cînd a intrat în el Calinescu et Consortes, prin atîția ani, de cînd dețin puterea n'au putut să realizeze nimic serios și de natură a însemna ceva în dezvoltarea bisericii, ci dimpotrivă au probat lipsă de conștiență și de zel și probează și astăzi stărpiciune, fi-vor acești bărbați capabili de muncă de acum înainte, cînd sînt slăbiți și îmbetrîniți în neactivitate ?!

Un astfel de rezultat precum l'a obținut A. Ciupercovici și consistorul de acum în privința mănăstirilor ne explică pe deplin, pentru-ce ei nu se bucură de simpatii și încrederea dieceșei. Ei voesc puterea cu ori-ce preț și o voiesc pentru nimic alta decît a satisface o mîndrie copilărească pentru foloasele materiale ale treptei, pentru a lovi orbiș în cei supuși, ear' sigur că nu spre a lucra pentru binele bisericii.

Aceasta o știe toată suflarea creștinească din Bucovina; o știe nu pentru-că o afirmăm noi, ci ea rezultă lămurit, ca lumina zilei, din activitatea nefericită a puternicilor de până acum.

Spiridon Presbiterul.

CRONICĂ

Sibiu, 17 Iulie n.

Generalul Traian Doda. Drept întregire la notițele biografice publicate pe pagina I. a ziarului nostru, mai dăm următoarele notițe, pe cari ni-le-a depeșat corespondentul nostru: La anul 1840 Traian Doda a fost numit locotenent, la 1843 căpitan, în 1854 major, ear' la 1860 a fost numit șef al statului major; la 1866 a fost numit general și comandant al cetății Cracovia. În anul 1872 s'a pensionat, ear' la 1874 grăni-

nerală a poporului român. Această înțelegere a scopului lecturii clasice în gimnasil conduce la constatarea datorinței, ca prin inițierea potrivită a lecturii private, școlarii să fie îndemnați la cunoașterea tot mai intensivă a muncii culturale din evul vechiu. Tot aceste considerațiuni fixează și ordinea, după care autorii clasici vor fi cetiți în gimnasil, deoarece-ce această ordine trebuie să înfățișeze un progres paralel cu dezvoltarea istorică a poporului român.

Precum se poate vedea din comunicările de mai sus, programa gimnasilului din Brașov se prezintă cu o serie de rodnice idei, cu o bună seamă de lucrări, care ne permit a vedea lămurit: cum se crește tinerimea română din acel gimnasil. Ele sporesc încrederea, pe care de altfel cifra cea mare de elevi o atestă și de facto ca existență față de școalele acestea.

Publicațiuni de același fel ni-se promit și pentru viitor și este de sperat, că și programele celorlalte gimnasil vor publica și ele rezultatele conferențelor pedagogice profesore. Mijlocul acesta de a îmbogăți literatura pedagogică în general, a școalelor medii în special este bine ales. El poate înlocui ce azi ne lipsește: o revistă pedagogică, pe care încă n'am putut-o întemeia cu trîinicie deși — ei, deși ne lăudăm că între Români noi, Ardelenii și Ungureni, sîntem cei ce am produs cei mai mulți și mai mari dascăli!...

G. Bogdan Duică.

țerii cercului Caransebeș l-au ales deputat și în 1880 președinte al comunității de avere. Ce talent militar a fost generalul Doda, rezultă și din faptul, că între atîtea ilustrații militare, între atîția prinți și aristocrați, șef al statului major el a fost numit, deși era de origine țerănească și în vîrstă numai de 38 ani.

*

Prigonici fără de sfîrșit. Azi a fost citat și ascultat la judele de instrucție de aici părintele Săcărea din Tălmăcel, 3 jurați și un gendarm. Toți aveau să depună ca martori în cauza pretinsei agitații, ce s'ar fi făcut la întrunirea agricolă ținută în primăvară acolo cu care este acusat (precum am mai spus) secretarul „Reuniunii agricole” dl Victor Tordășianu, profesorul Dr. P. Șpan, membru în comitetul central și 3 învătători din Tălmăcel. Întrebările au avut de scop să afle dacă la întrunire s'a glorificat martirii, dacă s'au cîntat cîntări oprite, între cari „Doina lui Lucaci” și s'a vorbit în contra integrității statului.

*

Un răspuns. Ni-se scrie: „În „Gazeta Transilvaniei” a apărut o corespondență, în care câteva șire mă privesc și pe mine personal.

„Tribuna” ar voi — se zice în această corespondență — să-și aroage singură dreptul, că numai ea ar fi capabilă a clarifica trebile din Bucovina, pentru-că la ea este un domn, care a fost în Bucovina. Să nu-i fie cu supărare, dacă întreb: pe cînd era în Bucovina și știa cum merg trebile la noi, de ce tăcea ?! Poate mi-se va răspunde, că-i erau mîinile legate. Atunci de ce nu și-a dat imediat demisia ? De n'a făcut-o, să dea măcar s'fat acelorala „Tribuna”, — cari ar voi să-și aroage dreptul, că numai „Tribuna” ar pute publica lucruri din Bucovina, — să nu eugete asa, ci fiecare Bucovinean să publice, ce și cît poate, unde voește și să nu zică altei foi, că incurcă lucrurile.

„Lămuriri: Acest „un domn” fiind eu, mă simt îndemnat a spune că nu mi-am „dat demisia” până-ce am crezut că trebuie să mai observ, să mai studiez împrejurările; cînd am fost lămurit — mi-am dat-o, după-ce nu-mi succese a mă face independent și atunci și azi nu numai că nu am dat „Tribunei” s'fat să se ocupe serios cu afacerile unor frați părăsiți, ci și atunci ea și azi am scris chiar și eu.

„Învitarea, ca „fiecare Bucovinean să publice ce și cît poate”, este foarte laudabilă, numai ar fi de dorit ca „fiecare Bucovinean” să scrie cu dovezi de fapte și nu impresii subiective. Și din acest punct de vedere, cred, i-se va da de sigur „Tribunei” cel mai bun testimoniu!...

*

Foaia metropolitanului Miron reflectează la cele scrise de noi din incidentul examenelor de calificare, luînd în apărare în primul rînd pe inspectorul școlar dl Denghi János și apoi pe stăpînul seu, pe părintele metropolit Miron. Se înțelege că desminte cele ce noi am spus afară de două principale lucruri, despre care tace: că prealabila conferență a profesorilor, presădita de dl Denghi s'a ținut în limba maghiară și că inspectorul a respins pe teologii care s'au învinuat la examenele de calificare, deși consistorul l'a asigurat că vor fi admiși. Ear' în notița noastră lucrurile asupra cărora stăruiam, aceste două au fost.

*

Convocator. Primim următoarele: Stimăți colegi! Subscriși abiturienți ai gimnasilui superior gr-cat. din Blaj prin aceasta rugăm cu toată insistența pe foști celegi, cari la anul 1885 au depus examenul de maturitate la gimnasil sus numit, a se prezenta la 27 August n. a. c. în orașul Blaj. Sueniri plăcute ne leagă pe unii de alții din timpul, care l'am petrecut pe băncile școalelor din Blaj și pentru aceea subserisul comitet este în firma speranței, că fiecare își va ține de datorință a nu absenta dela o festivitate atât de importantă și colegială. Este un lucru înălțător a ne revedea la sinul cald al iubirilor și on. nostri profesori, cari ne-au crescut, și a ne reaminti cu dragoste suvenirile trecute. Blaj, la 10 Iulie n. Pentru comitet: Emil Kormos Șandrescu, Simeon Zehan, Dr. Laurențiu Petric, Jovă Băbuț, Aurel C. Domșa, Dr. Ștefan Banfi, Drd. Eugeniu Solomon, Traian H. Pop. Spre orientare: Adresa comitetului permanent: A. C. Domșa în Blaj.

*

Din comitate. În numărul dela 12 c. al „Dreptății”, dl avocat Aurel Muntean fi dascălea pe „tribuniști” cari nu-și fac datoria în congregațiuni. Lăuda pe dl Franți Hossu, care și-o face și apoi spune, că la ultima adunare, d-sa (Dr. Aurel Muntean) a fost singurul care a ținut piept. Eată ce cetim acum în „Hunyad” (nrul dela 6 Iulie) despre isprava d-sale:

„Ezen a közzgyűlésen egy román szót emelt halottunk. A románokot, mint szónok, ezuttal csak dr. Muntean Aurél képviselte, a ki classicus magyarssággal beszélt. Az alispán indítványára egy küldöttség ment a főispánért. A küldöttség élnöke báró Jósika Lajos volt a vezetője, Pogány Károly, Acker Frigyes és dr. Muntean Aurél a tagjai”.

Pe românește:

„În această ședință n'am auzit nici o vorbă românească. Pe Români, ca orator, i-a reprezentat numai Dr. Aurel Muntean, care a vorbit într-o ungurească clasică. La propunerea viceșpanului, după fișpan a mers o deputațiune. Deputația a fost condusă de președintele ei baron Jósika Lajos, ear' membrii ai deputațiunii au fost Pogány Károly, Acker Frigyes și Dr. Aurel Muntean”. Întrebăm pe confrății nostri dela „Dreptatea” dacă aprobă și sînt în-cântați de această ispravă a corespondentului lor, care dăscălește pe „tribuniști”.

*

Petrecere. Tinerimea română din Șomcuța-mare și jur, invită la petrecerea de vară ce va arangia Joi, în 25 Iulie 1895, în sala ospăteriei din Șomcuța-mare. Începutul la 8 ore soara. Venitul curat e destinat pentru școala gr-cat. din loc.

Învitare de abonament

la

„TRIBUNA”.

Cu 30 Iunie v. 1895 expiră abonamentele pe semestrul I, pe cuartatul II. și pe luna Iunie.

Domnii abonenți sînt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor lor, pentru regulata expediție a foi.

Abonamentele se fac prin mandate postale și numai pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima lunii, după stilul vechiu.

Abonamentul lunar costă . . . 1 fl. 20 cr.

Abonamentul trilunar . . . 3 fl. 50 cr.

Abonamentul semestral . . . 7 fl. — cr.

Este în interesul dlor abonenți, ca adresele să fie însemnate cît se poate de corect și legibil.

Domnii abonenți vechi sînt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fășiiile, în care li-s'a trimis „Tribuna” până acum.

Administrațiunea.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI”.

Sofia, 17 Iulie n. Starea lu Stambulov s'a îmbunătățit ceva. medicii speră că îl vor salva; a început să și vorbească. Guvernul a pus o răsplată de 1000 franci aceluia, care ar înlesni descoperirea reufăcătoarelor. Petcov a declarat că nu cunoaște pe nici unul din ei. Au fost arestate aproape 70 persoane, dar' după interogator la cea mai mare parte dintr'înși s'a dat drumul. Patru indivizi, pe cari Stambulov în deliriul seu i'a designat ca asasini ai sei, au fost arestați, dar' și acestora s'a dat drumul, producîndu-și alibi, afară de Tufekdjef.

Berlin, 17 Iulie n. Tentatul contra lui Stambulov a produs aci mare indignare și compătımirea cea mai călduroasă. Toți cred că e atentat politic.

Paris, 17 Iulie n. Ziarele discută atentatul contra lui Stambulov în mod rece și fără a-și exprima părerea de rău pentru victimă.

Sofia, 17 Iulie n. Pentru paza mai bună a serviciului la graniță, au fost trimise la Dubnița patru batalioane de infanterie.

Poarta a fost încunoștințată de această măsură.

Viena, 17 Iulie n. Ministrul-preșident ungar, bar. Bánffy a avut convorbire mai lungă cu ministrul de externe contele Goluchovski și a făcut vizită ministrului de finanțe comun, Kállay; după aceea a plecat la Ischl.

Paris, 17 Iulie n. Consiliul ordului „Legiunea de onoare” și-a dat demisia colectivă.

Budapesta, 17 Iulie n. Ministrul-preșident bar. Bánffy s'a întors din Viena.

Sofia, 17 Iulie nou. Ziarul lui Stambulov „Svoboda” vorbește de trei atentatori și pretinde, că Petkova trebuit să stea 10 minute lângă Stambulov culcat pe pămînt, fără a fi venit cineva într'ajutor. Foaia face răspunzători pe principele și pe guvern pentru cele întemperate.

Medicii constată îmbunătățire însemnată în aflearea lui Stambulov.

Ziarul guvernamental „Mir” își exprimă cea mai adîncă indignare și cere pedepsirea exemplară a culpabililor.

Întru descoperirea reufăcătoarelor a fost trimis un escadron de gendarmi.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 14 Iulie n. 1895.

Sămînțe		Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.		Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilo	
			dela	până		dela	până
Grâu							
Bănățenesc nou		75			76		
Grâu dela Tisa		75			76		
Grâu „Pesta		75			76		
Grâu de Alba-Reg.		75			76		
„Baica		75			76		
Grâu ung. de Nord		75			76		
Sămînțe, vechi ori noue		Solul	Calitatea per Hect.		Prețul per 100 chilogr.		
					dela	până	
Săcără				70—72	5.65	5.71	
Orz		de nutreț		60—62	5.80	6.—	
„		de vîinars		62—64	—	—	
„		de bere		64—66	—	—	
Ôvăs		—		89—41	6.40	6.70	
Cucuruz (porumb)		bănăț.		75	6.75	6.80	
„		de alt soi		75	6.—	6.05	
Meiu				—	—	—	
Hrîșcă				—	6.—	6.60	
Marfa pe termen.	Grâu	Sept.-Oct.	Bani per 100 chilogr.	7.01	Marfa per 100 chilogr.	7.03	
	Cucuruz	Mart.-Apr.		6.19		6.21	
	„	Main-Iun.		6.20		6.22	
	Ôvăs	Iulie-Aug.		—		—	
	„	Mart.-Apr.		5.79		5.81	
		Oct.					
Producte diverse			Solul			Cursul	
						dela	până
Prețurile 100 etilograme.	Sēm. de trif.		Lucernă ungurească			35.—	40.—
	„		roșie			55.—	60.—
	Oleu de rap.		rafinat			—	—
	Uns. de porc		dela Pesta			53.—	54.—
	„		dela țeară			—	—
	Slănină		svîntăfă			48.50	49.50
	„		afumată			53.50	54.50
	Său					—	—
	Prune					—	—
	Lictar		slavon, nou			18.25	18.75
	„		bănățenesc			17.—	17.50
	Miere		brută			—	—
	„		galbină străcurată			—	—
Ceară		de Rosenau			—	—	
Spirt		brut			—	—	
„		Drojdiițe de spirt			—	—	

Cursul pieței din Sibiu.

Din 17 Iulie n. 1895.

Hărție-monetă română	Cump.	9.56	vînd.	9.60
Lire turcești	„	10.80	„	10.90
Imperiali	„	9.64	„	9.70
Ruble rusești	„	1.29 1/2	„	1.31

Bursa din Budapesta.

Din 14 Iulie n. 1895.

Renta de aur ung. 6%	—
„ de aur ung. 4%	123.50
„ ung. val. cor. 4%	99.40
Împrumutul căilor ferate ung.	125.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	123.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	103.—
Bonuri rurale ung.	98.—
„ croate slavone	98.75
Obligațiunile desp. regalilor	101.25
Împrumut cu premiu ung.	159.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	147.—
Renta de hărție austriacă.	101.—
„ de argint austriacă.	101.—
„ de aur austriacă.	123.—
Losurile austriace din 1860	—
Acțiunile băncii austro-ungare	1077.—
„ de credit ung.	—
„ „ „ austr.	—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economii „Albina”	100.75
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.70
Napoleon d'ori	9.59
Mărci 100 imp. germane	59.30
Londra 10 Livres sterlingi	121.15

Bursa de Viena.

Din 14 Iulie n. 1895.

Renta de aur ung. 6%	—
„ „ „ 4%	123.50
Renta ung. v. c. 4%	99.40
Împrumutul căilor ferate ung.	125.85
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	123.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	103.15
Bonuri rurale ung.	98.15
„ croate-slavone	—
Împrumut cu premiu ung.	158.50
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	146.25
Renta de hărție austriacă.	101.15
„ „ argint austriacă.	101.20
„ „ aur austriacă	123.—
Losuri austriace din 1860	—
Acțiunile băncii austro-ungare	1079.—
„ de credit ung.	492.—
„ de credit austr.	284.75
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.70
Napoleon d'ori	9.61
Mărci 100 imp. germane	59.27
Londra 10 Livres sterlingi	121.15

Bursa de București.

Din 20 Iunie v. — 4 ore p. m.	Cassa.
Renta rom. per 1875 5%	100
Renta română amort. 5%	97
Renta (Schuldverschreib.)	09
Oblig. de stat C. F. R. 6%	—
Renta rom. (Rur. conv.) 6%	100
Împrumutul municipal 5%	87 1/2
Scrisuri func. rurale 5%	—
Scrisuri func. rurale 7%	—
Idem urbane 7%	—
„ 6%	102
„ 5%	87
Banca-Nat. (100 lei vers. într.)	1468
Soc. Dacia-Rom. (250 lei vers.)	420
Soc. de Asig. Nat. (200 lei vers.)	487
Soc. rom. de reasig.	118
Socr. de cou (250 lei vers.)	106
Oblig. Cassei Pensiuilor	280
Agio	—
Schimb.	—
Londra 8 luni	—
„ cek	—
Berlin 8 luni	—</

Pianuri, armoniuri, reparaturi și acordări

se execută în cel mai solid mod și se furnizează sub garanție de mai mulți ani de câtră

F. A. KAUFFMANN,

salon de pianuri și atelier de reparaturi,
Sibiu, Piața-mică 13, Piața-Huet 13.

În deposit se află pianuri: „Belehradek, Reinhold, Raesse, Tintz, Tomaschek și Wlizek“, armoniuri: „Wilux și Wite, d. W. Kare“.

Orgă-armoniuri pentru biserici mai mici și capele asemenea se află în deposit.

[2256] 3—32

În cancelaria subsemnatului se primește pe lângă condițiuni solide

un tinăr

apt în afacerile notariale sau un practicant.

Cârna (per Alvincz.)

Ioachim Medrea,
not. cerc.

[2276] 2—3

La „Institutul Tipografic“ în Sibiu se află de vânzare:

PORTRETUL

dlui Dr. Vasile Lucaciu.

Un tablou în mărime de 38x28 cm.

Preț 50 cr.

„FAGETANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, CA SOCIETATE PE ACȚIUNI
în Facset (Banat)

acordă după depuneri spre fructificare de ori-ce sumă

6% interese

la an, solvind institutul contribuția după interesele capitalizate și ridicate.

Depuneri și ridicări se pot efectui și prin post.

[1504] 2—

Diracțiunea.

Institutul Tipografic în Sibiu

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI“.

1. **Pădureanca.** Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu preț redus de la 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. **Fata Stolerului** de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. **Ce n'a fost și nu va fi.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. **Piperaș Pătru.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
5. **Păcală și tândală.** Anecdota de Silvestru Moldovan. Preț unu exemplar 3 cr. sau 6 bani.
6. **Jucării și jocuri de copii.** De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. **Tein legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ion. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. **Colăcărul.** Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. **Floarea nouă mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. **Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
11. **Sfântul Nicolae.** De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. **Îndărăniul.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. **Blăstem de mamă.** Legenda populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. **Bunica de Bojena Nămcovă,** tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarnik. Un exemplar cu preț redus de la 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. **Vlad și Catrina.** Poveste de Gr. Sima al lui Ion. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. **Din bătrâni.** Ghicitori, turebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ion. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. **Pe pământul Turcului** de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. **Căldărușa cu trei picioare.** Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. **Cenușotca.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. **Un pețitor îndărătnic.** Novela de Björnstjerne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. **Prințesa fermeată.** Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
22. **Dina mărăgărelor.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
23. **Doi copii.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
24. **O partidă în patru.** De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
25. **Poștul bun de inimă.** Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradusă de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
26. **Croitorul și cei trei feciori.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
27. **Mica Fadetă.** De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
28. **Rusalina pcurarul.** Poveste de Nicolae Trimbișanu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
29. **Roma invinsă.** Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de L. Caragioli. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
30. **Clara Millo.** Novela de I. Turgheniev. Traducere din limba rusă de Elena Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
31. **O sută de ani.** De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vândătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1-a Maiu 1895.

Budapesta—Predeal									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
10.—	8.05	2.15	pl. Viena	sos.	3.—	1.55	1.55	7.20	6.25
8.30	2.15	3.15	Budapesta	↑	5.45	7.25	7.—	1.50	6.20
11.21	4.16	6.52	Szolnok	↑	2.29	5.23	5.37	11.44	3.31
1.38	5.48	11.38	P. Lădăny	↑	12.05	3.46	1.19	10.03	1.31
3.42	7.08	1.48	Oradea-mare	↑	2.46	11.04	8.43	11.33	4.43
3.58	7.15	2.06	Marș-Telozd	↑	2.19	10.44	8.38	11.17	4.43
4.88	7.43	3.08	Rév	↑	1.52	10.07	8.11	10.42	4.49
5.20	8.18	3.45	Bratec	↑	1.26	9.30	7.46	10.08	4.49
5.48		4.06	Cinca	↑		9.10		9.50	
6.32	9.07	2.52	Hidiedu	↑	5.40	12.47	7.08	9.19	6.47
7.16	9.37	3.51	Ghirbău	↑	4.52	12.17	7.44	8.37	
8.07		5.05	Cluj	↑	2.55	6.54		7.37	
8.34	10.37	6.14	Apahida	↑	2.—	11.01	6.14	5.25	7.—
8.49	11.10		Ghirbău	↑	10.45	6.45	4.48	5.45	11.05
9.06	11.32		Cucerdea	↑		5.18	4.25	5.27	
10.12	12.50		Uioara	↑	9.24	3.53	3.—	5.21	
10.40	1.25		Vintul-de-sus	↑	8.54	3.06	2.20	4.47	
10.59	1.43		Aid	↑		2.48	2.—	4.31	
11.07	1.52		Teiuș	↑	8.28	2.11	1.25	4.08	
11.31	2.18		Crăciunel	↑	8.06	1.45	12.54	3.42	
11.48	2.40		Blaj	↑	7.59	1.10		2.49	
12.25			Micăsasa	↑		12.39		2.24	
12.52			Copșa-mică	↑	7.30	12.24		2.10	
1.06			Medias	↑		11.48		1.38	
1.37			Elisabetopol	↑		11.29		1.18	
1.52			Hașfalau	↑		11.14		1.01	
2.13			Sighișoara	↑		10.55		12.46	
2.32			Homorod	↑		10.31		12.16	
3.04			Agostonfalva	↑		9.42		11.59	
3.40			Apatia	↑		9.13		11.17	
3.54			Feldioara	↑		8.27		10.02	
6.12			Brasov	↑		7.02		9.22	
6.41			Predeal	↑		6.46		8.57	
7.16			Bucuresti	↑		6.36		8.23	
8.—				↑		5.08		7.48	
11.—				↑		5.06			
12.26				↑		7.01		9.08	
1.11				↑		6.—		8.28	
8.30				↑		5.11		8.01	
				↑		8.33		3.15	

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercorova									
Orient. Express	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Orient. Express	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
8.33	11.—	9.—	9.35	4.—	pl. Viena	sos.	5.56	7.25	7.07
Vineri									6.45
1.30	8.30	2.30	7.25	10.25	pl. Budapesta	sos.	6.30	10.10	1.25
circul. numai Sambata	10.30	3.46	9.53	11.40	pl. Cziged	sos.	4.19	8.18	12.11
	10.40	3.51	10.07	11.46	pl. Sighetin	sos.	4.04	7.50	12.06
4.43	1.47	5.53	1.32	1.50	pl. Timisoara	sos.	12.56	4.55	10.57
4.49	2.09	5.59	2.15		pl. Topolovei	sos.	12.33	10.51	9.53
6.39	5.31	8.02	5.49		pl. Lugoj	sos.	9.25	9.01	7.50
					pl. Caransebes	sos.	8.09	7.14	7.42
6.47		8.1	7.15		pl. Teregoa	sos.	7.—	6.03	6.56
		8.56	8.19		pl. Mehadia	sos.	6.21	5.20	6.28
		9.29	9.01		pl. Baile-Herculane	sos.	6.15	4.15	5.39
		10.29	10.32		pl. Rusava	sos.	4.11	4.15	4.40
11.05		11.19	11.44		pl. Vercorova	sos.	2.50		
		12.30	1.09		pl. Bucuresti	sos.	2.37		
		12.41	1.21				2.21		3.06
11.31		12.56	1.38				2.—	4.10	2.51
11.37		1.11	2.30				12.59	3.50	2.19
11.45		1.20	2.39				12.50	3.40	2.10
10.55		1.40	6.25				11.25	7.—	5.50

Budapesta—Arad—Teiuș									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
10.—	8.05	1.55	pl. Viena	sos.	7.20	1.10	6.10		
8.30	2.15	3.15	Budapesta	↑	5.45	7.25	7.—	1.50	6.20
11.21	4.16	6.52	Szolnok	↑	2.29	5.23	5.37	11.44	3.31
1.38	5.48	11.38	P. Lădăny	↑	12.05	3.46	1.19	10.08	1.31
3.42	7.08	1.48	Oradea-mare	↑	2.46	11.04	8.43	11.33	4.43
3.58	7.15	2.06	Marș-Telozd	↑	2.19	10.44	8.38	11.17	4.43
4.88	7.43	3.08	Rév	↑	1.52	10.07	8.11	10.42	4.49
5.20	8.18	3.45	Bratec	↑	1.26	9.30	7.46	10.08	4.49
5.48		4.06	Cinca	↑		9.10		9.50	
6.32	9.07	2.52	Hidiedu	↑	5.40	12.47	7.08	9.19	6.47
7.16	9.37	3.51	Ghirbău	↑	4.52	12.17	7.44	8.37	
8.07		5.05	Cluj	↑	2.55	6.54		7.37	
8.34	10.37	6.14	Apahida	↑	2.—	11.01	6.14	5.25	7.—
8.49	11.10		Ghirbău	↑	10.45	6.45	4.48	5.45	11.05
9.06	11.32		Cucerdea	↑		5.18	4.25	5.27	
10.12	12.50		Uioara	↑	9.24	3.53	3.—	5.21	
10.40	1.25		Vintul-de-sus	↑	8.54	3.06	2.20	4.47	
10.59	1.43		Aid	↑		2.48	2.—	4.31	
11.07	1.52		Teiuș	↑	8.28	2.11	1.25	4.08	
11.31	2.18		Crăciunel	↑	8.06	1.45	12.54	3.42	
11.48	2.40		Blaj	↑	7.59	1.10		2.49	
12.25			Micăsasa	↑		12.39		2.24	
12.52			Copșa-mică	↑	7.30	12.24		2.10	
1.06			Medias	↑		11.48		1.38	
1.37			Elisabetopol	↑		11.29		1.18	
1.52			Hașfalau	↑		11.14		1.01	
2.13			Sighișoara	↑		10.55		12.46	
2.32			Homorod	↑		10.31		12.16	
3.04			Agostonfalva	↑		9.42		11.59	
3.40			Apatia	↑		9.13		11.17	
3.54			Feldioara	↑		8.27		10.02	
6.12			Brasov	↑		7.02		9.22	
6.41			Predeal	↑		6.46		8.57	
7.16			Bucuresti	↑		6.36		8.23	
8.—				↑		5.08		7.48	
11.—				↑		5.06			
12.26				↑		7.01		9.08	
1.11				↑		6.—		8.28	
8.30				↑		5.11		8.01	
				↑		8.33		3.15	

Murș-Ludoș—Bistrița									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
4.—	9.10	4.20	Murș-Ludoș	↑	6.46	7.21			
6.48	12.41		Tagu-Budatelic	↑		4.50	9.40		
9.59	4.55		Bistrița	↑		7.16	5.55		

Sibiu—Cisnădie.									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
5.30	1.36	7.40	Sibiu	↑	7.10	3.16	3.16	9.20	
6.06	2.12	8.16	Cisnădie	↑	6.36	2.43	2.43	8.46	

Copeș-mică—Sibiu—Avrig—Făgăraș.									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
2.20	6.45	11.34	pl. Copeș-mică	sos.	9.34	3.39	6.20	12	
3.57	6.30	8.50	Oena	↑	8.11	2.01	5.12	11	
4.19	7.01	1.25	pl. Sibiu	↑	7.44	1.31	4.49	10	
4.36	1.46		pl. Avrig	↑	7.28			8	
6.16	3.31		sos. Făgăraș	↑	6.02			6	
8.42	6.08			↑	3.28			4	

Cucerdea—Oșorhei—Regh-săs.									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
2.25	8.10	3.11	pl. Cucerdea	sos.	7.41	2.96	8.31	12	
3.14	8.51	3.52	Ludoș	↑	7.03	1.58	7.43	12	
5.07	10.27	5.26	pl. Oșorhei	↑	5.30	12.25	5.50	10	
5.40	10.42	5.26	pl. Reghin-săs.	↑	9.20	5.04			
7.19	12.21	7.19		↑	7.49	3.25			

Ghirăș—Turda									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
7.33	11.—	4.—	pl. Ghirăș	↑	5.10	10.30	3.30	9	
7.53	11.20	4.30	Turda	↑	4.50	10.10	3.10	8	

Sighișoara—Odorhei									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
3.22	11.08		Sighișoara	↑	9.51	5.32			
6.20	1.59		Odorhei	↑	7.15	3.—			

Simeria (Piski)—Petroșeni—Lupeni									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
6.10	11.27	4.20	pl. Simeria	↑	4.25	10.33	3.24	8	
7.31	12.48	6.03	Hateg	↑	2.58	9.05	2.03	7	
9.55	3.40	9.05	pl. Petroșeni	↑	12.—	6.10	11.25	4	
10.20	4.05	5.15	Vulcan	↑	8.38	9.48			
11.31	5.10	6.21	pl. Lupeni	↑	7.41	8.67			
11.55	5.30	6.41		↑	7.15	8.25			

Simeria (Piski)—Hunedoara									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
6.15	11.35	4.25	pl. Simeria	↑	4.50	10.25	3.10	8	
6.38	11.54	4.48	Cerna	↑	4.34	10.05	2.54	7	
7.18	12.20	5.23	Hunedoara	↑	4.10	9.38	2.30	6	

Brașov—Zernesi									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
8.35	4.55	9.15	pl. Brașov	↑	7.36	1.29	8.31		
10.38	6.36	10.35	Zernesi	↑	6.06	12.05	7.20		

Brașov—Chezdi-Oșorhei									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
5.20	8.50	3.05	pl. Brașov	↑	8.20	1.46	7.12		
5.53	9.33	3.48	Frajmăr	↑	7.42	1.16	6.34		
6.45	10.49	5.14	Sepsi-S-Georgiu	↑	6.36	12.25	5.28		
8.08	12.48	7.08	Covasna	↑	4.55	11.03	3.43		
8.45	1.37	7.54	pl. Kezdi-Oșorhei	↑	4.—	10.25	2.37		

Arad—Timișoara									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
6.20	11.30	5.—	pl. Arad	↑	10.43	3.44	10.55		
7.03	12.47	6.14	Vinga	↑	9.42	2.40	10.11		
8.01	2.05	7.39	Timișoara	↑	8.20	1.12	9.10		

Nota: Oarele insemnate in stâng și stațiunile sunt a se citi de sus în jos, cele insemnate în dreapta de jos în sus. Numerele înmădușite în linii groase înseamnă oare de noapte.